

док скрізь, де живе людина. Причому на тлі решти умоглядних теорій Винниченкова вирізняється рішучою практичною спрямованістю. Це засвідчує передусім викладення її у творі з промовистою назвою «Слово за тобою, Сталіне!», що було пропозицією тодішньому генсекові виступити рятівником усього людства і взяти ініціативу перебудови планети в свої руки.

Ф.Хайек визначив апіорну причину поразки будь-якої утопії: «що складніша структура, то жорсткіші границі для нашого втручання» [1, 146]. Життєдіяльність соціуму – це «безособовий процес, що самоуправляється» [1, 128]. Ніхто не може бачити картини розвитку суспільства в цілому і не здатний прослідкувати усі механізми соціальних процесів. А відтак, будь-яку спробу людини взяти до своїх рук віжки керування соціальними процесами з наміром підпорядкувати їх своїм ідеалам Хайек називає пагубною самовпевненістю. Порядок можна встановити лише в малих групах, окреслених межами чутності голосу глашатая. Тому чим численніше суспільство, яке має стати об'єктом реформування, тим менше шансів у реформіста підпорядкувати його своїй волі. І значить, тим більшою утопією є подібний реформістський намір.

Таким чином, будь-яка найшляхетніша, найобґрунтованіша спроба поширити порядок на всю планету, підпорядкувати усе людство єдиному центру, нехай і найвпливовішому і всіма визнаному, заздалегідь приречена на поразку. А отже, теорія планетарної держави Володимира Винниченка залишиться найбільшою утопією в історії світової суспільно-політичної думки.

Література:

1. Хайек Ф. Пагубная самонадеянность: ошибки социализма. – М.: Новости, 1992. – 304 с.

*Баранова Н.М. – канд. філос. н.
(Ніжин, НДПУ)*

ПРОБЛЕМА КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЕСТЕТИЧНОЇ СВОЄРІДНОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ТРАДИЦІЇ

Етнос (народ, нація), як і інші космічні об'єкти, виявляє прагнення вічно продовжуватися у своєму існуванні, функціонує в боротьбі з ентропією, хаосом, що постійно погрожує його поглинути, і потребує відновлення – повторення через безкінечне й невтомне утвердження та збереження себе самого, своєї індивідуальності, ідентичності, самототожності.

"Індивідові, нації (народові, етносові) потрібна ідентичність, – вважає С.Андрусів, – щоб дати лад не тільки власному життю, а й впорядкувати світ навколо себе" [1, 37].

Національна ідентичність, повністю або частково вбираючи в себе індивідуальні ідентичності, є мовби їх узагальненням або завершенням, вищим щаблем процесу ідентифікації. Це відчуття політичної спільності, належності до спільної культури, традицій, минулого та майбутнього, спільна колективна пам'ять, спосіб мислення та світосприймання, тобто, все, що охоплюється терміном "космо-психо-логос".

Безпосереднім буттям свідомості націй, формою життя етносів постає естетичне світопереживання, яке акумулюється в національно-культурній традиції як специфічна форма відображення дійсності. Феномен національно-культурної традиції може бути виявленим і осмисленим шляхом дослідження тих умов, на ґрунті яких виникає естетичний процес як необхідний та важливий атрибут культури.

Прагнення осягнути сутність національно-культурної традиції на сучасному рівні без урахування всього розмаїття чуттєвого світу людини уявляється не дуже перспективним.

Кожна національно-культурна традиція складається з компонентів, які, незважаючи на всю різноплановість, синтезуються в органічну й досить динамічну цілісність, що об'єктивно характеризує певну історичну спільноту людей з усіма її специфічними проявами. Ці компоненти корелюють між собою, суттєво зумовлюють персональну "фізіогноміку" нації, навіть визначають її подальшу долю.

Періодично відбувається процес входження людини в естетичне буття. Його суспільну роль не слід ні ігнорувати, ні перебільшувати. Більш того, у контексті естетичного аналізу стають зрозумілішими складні, майже невловимі для інших підходів ознаки конкретної національної культури в усьому діапазоні її предметних і духовних виявів. Причому це стосується і ретроспективи, і сучасності, і футурологічних тенденцій розвитку культури.

Ігнорування національних інтересів і потреб призводить до руйнування системи успадкування культурних цінностей, перетворює людину на "манкурта" – того, хто не пам'ятає свого минулого, хто залишився без спогадів і людської гідності. Одночасно з набуттям сучасних форм культурного розвитку деформуються основи самобутнього художнього мислення, культури націй і народностей залишаються без істинного суверенітету, свободи творчого розвитку. Усе це поступово веде до уніфікації національних культур, втрати національно-самобутніх рис або ж негативно впливає на їх взаємодію.

Певна річ, національна своєрідність, як і індивідуальна, особиста, повинна зберігатися та розвиватися не ізольовано від інших культур, а через зіставлення з ними, беручи разом з іншими культурами участь у формуванні образу часу й форм життя, тобто "відтворюючи разом гармонійну

симфонію – суму текстів, у яку нації та країни вносять свою ноту звучання" [2, 234].

Література:

1. *Андрусів Стефанія*. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст. – Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2000. – Тернопіль: Джура, 2000. – 340 с.
2. *Унамуно М.* Искусство и космополитизм // Называть вещи своими именами. – М.: Прогресс, 1986. – С. 187 – 251.

Бондар І.О.
(Суми)

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР У КОНТЕКСТІ ВІДПОВІДНОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИМ ІНТЕРЕСАМ

Європейська інтеграція для України починається з усвідомлення підґрунтя для створення багатосторонніх відносин нового типу, історичною передумовою для планування інтеграційних кроків було і, безумовно, залишається усвідомлення українським національним менталітетом єдності етнічної культури та мистецтва з європейськими традиціями. Саме культурологічний фактор є лакмусовим папірцем, який задає основний вектор інтеграційному процесу, об'єктивно привалює над іншими факторами, адже вплив інших чинників може бути ним значно нейтралізований.

На сьогоднішній момент є підстави говорити не лише про наявність обопільного інтересу У країни і ЄС у подальшому розвитку співробітництва, збережені динаміки у взаємних контактах, а й про факт накопичення певного досвіду у налагодженні конструктивного діалогу на рівні практичних кроків, в тому числі і шляхом інституціональних новацій. До фундаментальних засад зближення України з країнами членами ЄС можна віднести тисячолітні історичні зв'язки між ними та спільність сповідуваних цінностей, що є важливим фактором зближення з огляду на загальну ситуацію в Європі. Незважаючи на домінування в сучасних дискусіях економічного підходу щодо перспектив глобалізації, особлива роль належить гуманітарній сфері, оскільки в ній закладено міжнародно-правові підвалини розвитку взаємовідносин.

Концепція євроінтеграції відводить Україні ключову роль на підставі таких характеристик як державна незалежність, успіхи в розвитку демократії і створенні ринкової економіки, а також на твердій переконаності в тому, що Україна є такою монолітною в культурному плані, що не розчиниться в регіоні з надто різномірними культурними, етнічними та релігійними ідентичностями.